

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3101/2016. (V. 24.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi és Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletével összefüggésben benyújtott, a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény 58. § (5) bekezdés *d*) pont 4. alpontjának „és egyéb keresőtevékenységet sem folytat” szövegrésze, valamint ugyanezen törvény 58. § (5) bekezdés *e*) pontjának „valamint aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési/munkavégzési kötelezettsége/joga fel van tüntetve” szövegrésze alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *c*) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (a továbbiakban: Törvény) 58. § (5) bekezdés *d*) pont 4. alpontjának „és egyéb keresőtevékenységet nem folytat”, valamint ugyanezen törvény 58. § (5) bekezdés *e*) pontjának „valamint aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési/munkavégzési kötelezettsége/joga fel van tüntetve” szövegrészei sértik az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltósághoz fűződő jogot, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében biztosított munka és foglalkozás szabad megválasztásának jogát, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében garantált tulajdonhoz fűződő jogot, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében tilalmazott hátrányos megkülönböztetést, valamint az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésében foglalt szociális biztonság követelményét. Az indítványozó az idézett jogszabályi szövegrészek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint alkalmazásának az egyedi ügyében való kizárását kezdeményezi. Emellett az indítványozó kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot az alkotmányjogi panasz alapját jelentő döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó közigazgatási döntést felülvizsgáló bírósági eljárásban felperesként szereplő indítványozó álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel és álláskeresői ellátás megállapítása iránt nyújtott be kérelmet. Kérelmét az első fokon eljáró közigazgatósági hatóság elutasította. Ennek indokaként a hatóság előadta, hogy a Törvény 58. § (5) bekezdés *e*) pontja alapján kereső tevékenységnek minősül, ha valaki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés útján vesz részt. A Törvény 58. § (4) bekezdés *d*) pontjának 4. alpontja szerint pedig álláskereső többek között az a személy lehet, aki keresőtevékenységet nem folytat. Minthogy az indítványozó egy betéti társaság személyes közreműködésre köteles beltagja, így ebből következően álláskeresőként nem lehet nyilvántartásba venni és álláskeresői ellátás folyósítására sem jogosult (erről lásd: Budapest Főváros Kormányhivatal XIII. Kerületi Munkaügyi Kirendeltség 13M/01/027081-1/2013 és BP-13M/01/027082-1/2013. számú döntéseit). E döntést indokaival egyezően hagyta helyben az indítványozó fellebbezése alapján másodfokon eljáró Budapest Főváros Kormányhivatal Munkaügyi Központja.
- [4] A közigazgatási hatóság döntése ellen az indítványozó bírósági felülvizsgálatot kezdeményezett. A közigazgatási hatóság döntését felülvizsgáló bíróság az indítványozó kereseti kérelmét elutasította. A bíróság ítéletének indokolásában előadta, hogy a Törvény pontosan meghatározza az álláskereső nyilvántartásba vételének feltételeit, nevezetesen ki minősülhet álláskeresőnek [Törvény 58. § (5) bekezdés *d*) pont] és azt is, mit jelent a kereső tevékenység [Törvény 58. § (5) bekezdés *e*) pont]. Az indítványozó betéti társaság beltagja és egyúttal

e társaság létesítő okirata alapján személyes közreműködésre kötelezett, amelyet az indítványozó a hatóság felhívása alapján a hatósághoz eljuttatott saját nyilatkozata szerint nem kíván megszüntetni. Minthogy ezek alapján az indítványozó nem tekinthető álláskeresőnek, így a közigazgatási hatóság helyállón állapította meg, hogy álláskeresőként való nyilvántartásba vételi és álláskeresési járadék folyósítása iránti kérelmei megalapozatlanok (erről lásd: Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 22.M.1285/2015/4. számú ítélet indokolásának 3–4. oldalait).

- [5] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Alkotmányjogi panaszát az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapítva a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság döntésével összefüggésben állítja, hogy a Törvény 58. § (5) bekezdés *d*) pont 4. alpontjának „és egyéb keresőtevékenységet nem folytat”, valamint ugyanezen törvény 58. § (5) bekezdés *e*) pontjának „valamint aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében történő munkavégzés útján vesz részt, illetve aki a társaság vezető tisztségviselője vagy a társasági szerződésben közreműködési/munkavégzési kötelezettsége/joga fel van tüntetve” szövegrészei sértik az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltósághoz fűződő jogot, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt munka és foglalkozás szabad megválasztásának jogát, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz fűződő jogot, az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében tilalmazott hátrányos megkülönböztetést, valamint az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésében biztosított szociális biztonság követelményét. Az egyes alapjogok tekintetében előadott indítványozói érvelés szerint az Alaptörvény II. cikkében elismert emberi méltósághoz fűződő jogból fakad az ember cselekvési és önmegvalósítási szabadsága, amely lehetőséget biztosít annak megválasztására is, hogy ki milyen gazdasági szervezettel, milyen foglalkoztatási jogviszonyt létesít, avagy önfoglalkoztatás keretében szerez-e jövedelmet. Az indítványozói érvelés szerint a kifogásolt jogszabályi rendelkezések az ember méltóságából fakadó e követelménnyel nem állnak összhangban. Az indítványozó további érvelése szerint a kifogásolt jogszabályi rendelkezés az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében írt alapjog korlátozási szabályra figyelemmel azért sérti az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében foglalt munka és foglalkozás szabad megválasztásához fűződő jogot, mert az álláskeresési járadék folyósításából kizárja a meghatározott társasági tagsági jogviszonnyal, illetve társasági tulajdonrészrel rendelkezőket. Az e körben előadott indítványozói érvelés szerint „[m]ivel mindenkinek joga van a munka és foglalkozás szabad megválasztásához, ebből következően Alaptörvény-ellenes az olyan jogszabály megalkotása, amely az álláskeresőként való nyilvántartásból kizárja – önmagában a tagsági jogviszony fennállása miatt – valamely típusú gazdasági társaság tagjait.” Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tulajdonhoz fűződő jog sérelmét abban jelöli meg, hogy a társasági tulajdonhoz a jogalkotó egyfajta szankcióként kapcsolja az álláskeresési járadék folyósításának megtagadását. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében tilalmazott diszkriminációval összefüggésben az indítványozó előadja, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezések az álláskeresővé nyilvánításhoz a tulajdon tárgyai tekintetében különböztetnek. E körben az indítványozó arra hivatkozik, hogy az „álláskeresői támogatás feltételeként indítványozó álláspontja szerint nem lehet a tulajdon tárgyát meghatározni”. Az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésében foglalt szociális biztonság követelményével összefüggésben, figyelemmel a diszkrimináció tilalmának elvére is, az indítványozó előadja, hogy az álláskeresési járadék folyósításának és így a munkanélküliek támogatási feltételeinek megállapításakor alaptörvény-ellenes, ha a jogi szabályozás a különböző tisztséget viselők között különbséget tesz.
- [6] Az indítványozó ilyen indokok alapján kezdeményezi az idézett jogszabályi szövegrészek alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, valamint alkalmazásuk kizárását. Emellett az indítványozó kezdeményezi, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel a bíróságot az alkotmányjogi panasz alapját jelentő döntés végrehajtásának felfüggesztésére.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenkéltől azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt formai természetű, valamint az Abtv. 26–27. §-ban, illetve az Abtv. 29–31. §-ban előírt tartalmi természetű befogadhatósági feltételeknek.
- [8] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésének előírása szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pontjai szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezések miért ellentétesek az Alaptörvényben biztosított és az indít-

ványban felhívott jogokból fakadó követelményekkel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány egyes részeiben nem felel meg a határozottságra vonatkozó e követelményeknek. Az indítványban kifogásolt jogszabályi rendelkezések szerint kereső tevékenységnek kell tekinteni többek között a gazdasági társaság tevékenységében való személyes közreműködés keretében végzett munka útján való részvételt. Aki pedig keresőtevékenységet folytat, nem tekinthető álláskeresőnek. Bár az indítványozó alkotmányjogi panaszában megnevezi az Alaptörvény II. cikkében, az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében, az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjogokat és az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésében megfogalmazott alkotmányjogi elvet, ugyanakkor egyik tekintetében sem ad elő olyan releváns alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnne, hogy pontosan milyen kapcsolatban állnak a kifogásolt jogszabályi előírások az Alaptörvényben biztosított egyes jogokkal, illetve e jogokból fakadó követelményekkel. Az előterjesztett indítványozói érvelés részben alkotmányjogi szempontból nem releváns állításokat tartalmaz, részben pedig visszatérő sérelemként adja elő, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezés a társasági részesedésével, vagyis társasági tulajdonával összefüggésben sérti a felhívott alaptörvényi szabályokat. Ehhez képest a bírósági ítéletben alkalmazott és az alkotmányjogi panaszban kifogásolt jogszabályi rendelkezések alapján az indítványozót a betéti társaságban személyes közreműködés keretében történő munkavégzése alapján nem lehetett álláskeresőnek tekinteni és így álláskeresőként nyilvántartásba venni. Az indítvány ennek megfelelően nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhetne, hogy a kifogásolt jogszabályi rendelkezések miért sértik a felhívott alaptörvényi szabályokat, így az indítvány ezekben a részeiben nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban foglalt követelményeknek {korábról lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23] és Indokolás [30], 30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [126]; 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [12] és 3015/2015. (I. 27.) AB végzés, Indokolás [12]}.

[9] 3.2. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel {3052/2016. (III. 22.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az indítványozó álláspontja szerint a diszkrimináció tilalmának elvére figyelemmel az alkotmányjogi panaszban kifogásolt jogszabályok azért sérthetik az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdésében foglalt szociális biztonság követelményeit, mert az álláskeresési támogatás szempontjából különbséget tesznek különféle társasági tisztséget viselők között. Ehhez képest ugyanakkor a kifogásolt jogszabályi szövegrészek semleges és objektív követelményt bevezetve valamennyi társasági vezető tisztségviselőt és mindenkit, aki gazdasági társaság tevékenységében személyes közreműködés vagy mellékszolgáltatás keretében munkát végez kizárnak az álláskeresők köréből [Törvény 58. § (5) bekezdés d) pont 4. alpontja, illetve 58. § (5) bekezdés e) pontja]. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint ezért az indítvány ebben a részében nem vet fel olyan alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely okot adhatna érdemi alkotmányossági vizsgálatra {3042/2016. (III. 3.) AB végzés, Indokolás [24]}.

[10] 4. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította. Mivel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, így okafogyottá vált az indítványozó abbéli kezdeményezése, hogy az Alkotmánybíróság hívja fel az eljáró bíróságot a határozata végrehajtásának felfüggesztésére {elsőként lásd: 3097/2015. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [21]; majd későbből: 3243/2015. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [12]}.

Budapest, 2016. május 17.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/3354/2015.

